

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури та мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності

Наталія ВІННІКОВА

_____ 2025 р.

**ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА**

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія
рівня вищої освіти: третього (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми «Філологія»

Київ – 2025

Розробники:

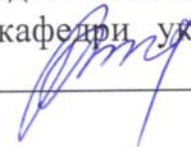
Бровко Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва;

Удовиченко Лариса Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри східної культури і літератури Факультету східних мов.

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету української філології, культури і мистецтва
Протокол від 18 лютого № 1

Секретар Тетяна ВИДАЙЧУК

Робочу програму розглянуто і затверджено на розширеному засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Протокол від 13 лютого 2025 р. № 2

Завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
 (Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
035 Філологія 13.02.2025 р.

Гарант освітньо-наукової програми (Олена БРОВКО)

Робочу програму перевірено
13. 02. 2025 р.

Завідувач аспірантури,
докторантури (Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:
на 2025/2026 н.р. (*О. Бровко*) «30» 02 2025 р. протокол № 9

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р. протокол №__

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Науково викладацька

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Науково-викладацька	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / тижнів	6 / 4	
Рік навчання	3	3
Семестр	6	6
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин	180	180
Форма семестрового контролю	залік	

Бази практики науково-викладацької

Організатором практики аспіранта є кафедра за напрямом підготовки дисертації. Бази для проходження практики: кафедра, на якій працює науковий керівник аспіранта / кафедра за напрямом підготовки дисертації

2. Мета та завдання науково-викладацької практики

Мета: поглибити фундаментальну практичну підготовку кваліфікованих кадрів для виконання професійних завдань науково-педагогічного, науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі філології.

Завдання:

- 1) розвивати вміння доцільно імплементувати сучасне філологічне знання у власне філологічне дослідження та науково-педагогічну діяльність;
- 2) реалізувати принципи студентоцентризму та партнерської взаємодії у спілкуванні зі студентською аудиторією;
- 3) розвивати вміння впроваджувати у викладацьку діяльність власні наукові здобутки.

Під час науково-викладацької практики аспіранти спеціальності 035 Філологія набувають програмних компетентностей – загальних (ЗК-2, ЗК-3, ЗК-8, ЗК-9) і фахових (СК-1, СК-9):

ЗК-2: Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу;

ЗК-3: Здатність ефективно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології);

ЗК-8: Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності;

ЗК-9: Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження;

СК-1: Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних

принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів;
СК-9: Здатність до діяльності викладача-філолога у закладах вищої освіти).

3. Результати проходження науково-викладацької практики

У результаті успішного проходження науково-викладацької практики здобувачі досягнуть таких результатів навчання:

РН 1: Демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень.

РН 2: Виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напряму дослідження; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження.

РН 3: Виявляти знання: особливостей організації і розвитку вітчизняної та і світової науководослідної інфраструктури в галузі філології; правових та етичних норм, які регулюють міжособистісні відносини у професійних колективах; сучасної нормативно-правової бази розвитку у сфері освіти і науки, тенденцій відповідної політики в Україні.

РН 5: Проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення наукових концепцій, підходів і поглядів у галузі дослідження; формулювати, обґрунтовувати та захищати власну наукову позицію та концепцію.

РН 9: Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науковоінноваційній діяльності.

РН 13: Здатність здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та/або вищої освіти.

РН 14: Планувати, реалізовувати та оцінювати стратегії особистого самовдосконалення і саморозвитку як науковця.

РН 15: Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них.

РН 16: Критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу, порівняння та класифікації.

РН 17: Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти: тенденції, методичні новації та розробки у вищій освіті, зокрема філологічній; тенденції розвитку політики України в галузі освіти і науки.

4. СТРУКТУРА НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Науково-викладацька практика аспірантів складається з 3-х етапів, кожен із яких має відповідну кількість годин.

Етапи проходження практики та види діяльності аспірантів	Розподіл годин
Етап 1. Організаційний (підготовка до проведення практики)	
<p>1) Закріплення аспірантів за базами для проходження практики: здобувач вищої освіти виявляє відповідальність, ініціативність, активність, уміння працювати в команді під час розподілу та закріпленні за базами практик; демонструє мотивацію до участі в суспільному житті кафедри – бази практики. Установча конференція у форматі засідання кафедри-бази з науково-викладацької практики або робочої наради керівника кафедри-бази та аспірантів (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності):</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення вимог програми до змісту науково-викладацької практики, отримання індивідуальних завдань; - складання індивідуального плану проходження практики; - вивчення освітніх програм, навчальних планів, робочих навчальних програм дисциплін кафедри; - вивчення змісту, призначення та правила заповнення педагогічної документації; - ознайомлення з обладнанням та навчально-методичним забезпеченням навчальних аудиторій, Центрів компетентностей, інформаційних ресурсів структурних підрозділів Університету за профілем наукових інтересів здобувача; - вивчення досвіду викладання провідних викладачів структурних підрозділів Університету за профілем наукових інтересів здобувача. 	5
<p>2) Практикант під керівництвом наукового керівника за погодженням із завідувачем кафедри бази практики планує свою діяльність з метою формування власної професійної стратегії. Завдання та індивідуальний план практики має корелюватися з тематикою індивідуального дослідження аспіранта і ресурсами кафедри.</p>	2
Разом	7
Етап 2. Основний. Виконання науково-викладацьких завдань	
<p>1) Проведення занять: - підготовка і проведення лекцій, семінарських (практичних), лабораторних занять із дисциплін кафедри, участь в оцінюванні навчальних досягнень студентів</p>	50

2) Виконання методичної роботи: розробка завдань для самостійної роботи студентів / модульного контролю, елементів електронного навчального курсу із дисципліни кафедри.	20
3) Збір додаткового теоретичного і фактичного матеріалу для написання дисертації. Доопрацювання бібліографічного списку з проблематики дисертації. Уточнення теоретико- методологічних засад дослідження і понятійно-категоріального апарату дисертації.	16
4) Підготовка матеріалів для презентації проміжних результатів дослідження в межах наукових заходів Університету Грінченка (заходи Фестивалю науки; «Дослідження молодих вчених: від ідеї до реалізації», щорічні наукові конференції Факультету української філології, культури і мистецтва та інших структурних підрозділів Університету за напрямом наукового дослідження здобувача («Актуальні питання мовознавства і літературознавства (конференція молодих учених)», «Літературний процес», наукові семінари кафедр або інших наукових і освітніх закладів, на яких здобувачі можуть апробувати результати досліджень).	30
5) Апробація: підготовка попередньої редакції статті за результатами досліджень до фахових видань Університету («Синопис: текст, контекст, медіа», «Літературний процес: методологія, імена, тененції», «Studia Philologica» (Категорія Б) або інших українських / зарубіжних видань.	30
6) Виконання позааудиторної науково-викладацької роботи з популяризації напряму дослідження: участь у позааудиторних заходах (соціальні проекти структурних підрозділів Університету («Із Києвом і для Києва»), наукових гуртках кафедр; популяризація тематики власного дослідження та його результатів на платформах інформаційних ресурсів та через інші канали масової комунікації – на вибір).	20
Разом	
Етап 3. Заліково-підсумковий	
1) Узагальнення матеріалів практики, обговорення результатів і затвердження звіту на засіданні кафедри за напрямком підготовки дисертації.	7
Разом	7
Усього	180

5. ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Науково-викладацька практика в системі підготовки докторів філософії за спеціальністю 035 *Філологія* є видом практичної діяльності аспірантів, спрямованою на здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, наукову та науково-методичну роботу.

Організатором практики аспіранта є кафедра за напрямом підготовки дисертації аспіранта.

Під час практики практиканти залучаються до викладання спеціальних дисциплін, організації навчальної діяльності студентів, наукової та науково-методичної роботи.

Упродовж практики *на підготовчому етапі* аспіранти здійснюють таку діяльність:

1. Вивчають вимоги програми до змісту практики, порядок збору матеріалу та його обробки та презентації результатів; узгоджують дисципліну, зміст навчальних занять; зміст наукової статті та форми її апробації.

2. Уточнюють і корелюють завдання практики відповідно до змісту власних наукових інтересів. Складають індивідуальний план роботи, узгодивши його з науковим керівником. Уточнюють наявність у бібліотеках новітніх наукових розробок із теми дисертації; відбирають для опрацювання теоретико-методологічну, науково-методичну, лінгвістичну, літературознавчу, лінгводидактичну літературу (за напрямом дослідження).

Керівники проводять коротку виробничу нараду за результатами першого тижня практики, визначають ступінь готовності кожного аспіранта до наступного етапу практики – написання першої редакції наукової статті і підготовку презентації наукової тези та до викладацької діяльності.

На основному етапі практики упродовж двох тижнів аспіранти здійснюють таку діяльність:

1) уточнюють теоретико-методологічні засади дослідження, погоджують із керівниками зміст дослідження, що стане основою для майбутньої публікації; доповнюють бібліографічний список праць, необхідних для успішного виконання дослідження;

2) готують для подальшої презентації наукову тезу (усна презентація проміжних результатів дослідницької роботи); готують тези виступу, наукову статтю (першу редакцію) за результатами дослідження;

3) поширюють інформацію про результати роботи на платформах інформаційних ресурсів структурних підрозділів Університету або беруть участь у позааудиторних заходах (соціальний проєкт «Із Києвом і для Києва», наукові гуртки) кафедри.

4) Наприкінці другого тижня керівник практики обговорює з аспірантами отримані результати, якість підготовлених до друку матеріалів, форми репрезентації наукових розробок і промоції філологічних досліджень.

Третій тиждень практики практиканти укладають матеріали для проведення аудиторних занять та ЕНК. Разом із керівником аналізують отримані результати.

Третій і четвертий тижні практики присвячені активній науково-викладацькій діяльності – проведенню аудиторних занять.

На заліково-підсумковому етапі відбувається обговорення результатів практики і затвердження звіту на засіданні кафедри.

*Можливі зміни в порядку реалізації завдань основного етапу науково-викладацької практики відповідно до тематики індивідуального дослідження аспіранта, ресурсів кафедри, терміну проведення заходів, спрямованих на апробацію результатів дослідження.

ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ

Під час науково-викладацької практики аспірант зобов'язаний:

– виконувати всі види робіт, передбачені програмою науково- викладацької практики;

_ дотримуватися правил академічної доброчесності з акцентом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД УНІВЕРСИТЕТУ ТА ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ:

_ забезпечити умови для проходження практики;

_ надавати фахову допомогу аспірантам у науковій статті, підготовки методичних

матеріалів та інших питань щодо проходження практики;

_ контролювати виконання аспірантами програми практики;

_ перевірити результати практики із запропонованою оцінкою.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТАЦІЇ

Звітні матеріали аспіранти подають керівникові практики:

1. Уточнений бібліографічний список дисертації.

2. Презентація виступу за результатами дослідження (слайди в корпоративній стилістиці).

3. Підготовлений текст наукової статті (перша редакція) за тематикою дослідження.

4. Покликання на розроблені ресурси в ЕНК.

5. Покликання на допис з популяризації тематики дослідження або участі в позааудиторних заходах.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку шляхом виведення спільної оцінки за виконані завдання науково-викладацького змісту практики.

Звіт за формою (див. **Додаток 2**) підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається в термін, встановлений кафедрою.

Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

Результати науково-викладацької практики обговорюються на засіданні кафедри за напрямком дослідження аспіранта і є частиною звіту аспіранта.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання **наукової статті** з тематики власного дослідження – 45 б.

- самостійність (10 балів, обов'язкова умова);
- аргументованість (20 балів);
- якість і професійність мовного оформлення (10 балів);
- якість і професійність технічного оформлення (5 балів)

Критерії оцінювання **елементів електронного навчального курсу** (1 елемент оцінюється в 5 балів)

- самостійність (1 бал);
- змістовність (2 бали);
- технологічність (1 бал);
- якість і професійність мовного оформлення (1 бал).

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна, заочна форма навчання)

№ п/п	Вид робіт/діяльності аспірантів	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів
1.	Бібліографічний список з проблематики дисертації	Бібліографічний список	5	1	5
2.	Підготовка матеріалів для виступу на науковому заході	Текст виступу	15	1	15
3.	Популяризація тематики і результатів дослідження	Допис; участь у позааудиторних заходах кафедри	5	1	5
4.	Апробація: підготовка попередньої редакції статті за результатами досліджень	Текст статті	45	1	45
5.	Розробка елементів ЕНК	Змістове наповнення ресурсів ЕНК	5	5	25
6.	Відвідування заняття викладача	Звіт керівникові про відвідувані заняття	5	1	5
7.	Проведення лекційного (семінарського / практичного) заняття	Звіт керівникові про проведені заняття	4	10	40
					140
Максимальна кількість балів: 140 б.					
Розрахунок коефіцієнта: $140:100 = 1,4$					

Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного проходження – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження.

Додаток 1.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (відповідно до ДСТУ 8302:2015)

1. [Положення про організацію та проведення практики здобувачів третього \(освітньо-наукового\) рівня вищої освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка](#)
2. Бровко О. Методологія та інтерпретаційні моделі української літератури у працях Магдалени Ласло-Куюк *Наук. вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту*. 2021 (46). с. 22-36.
3. Гальчук О. Англійський і американський неоромантизм у постатях і текстах: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2023. 163 с.
4. Компаративістика: методичні вказівки та завдання до курсу для студентів 1-го курсу денної форми навчання філологічного факультету другого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 – українська мова та література / Н. К. Коробкова; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2022. 60 с.
5. *Antologia zagranicznej Komparatystyki literackiej* / Pod red. Janaszek-Ivanickovej. Warszawa, 1997. S. 202-231.
6. Український осередок Міжнародного ПЕН-клубу. URL: <https://pen.org.ua>. (дата звернення: 25.02.2024).

